

Tveta friskola ekonomisk förening
info@tvetafriskola.se

2024-05-28

1 (23)

Dnr- SI 2023:7782

Beslut

efter planerad kvalitetsgranskning vid Tveta
friskola i Säfte kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på *Tveta friskola* avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. Kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen samt av skollagens bestämmelser om huvudmannens styrning och stöd.

Namnbyte

Den 1 juli 2023 genomförde Skolinspektionen ett namnbyte från *regelbunden* kvalitetsgranskning till *planerad* kvalitetsgranskning. Detta påverkar ingenting vad gäller granskningens innehåll och genomförande.

Läsanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden samt huvudmannens styrning och stöd inom det femte området. Inom varje område bedöms om skolan uppfyller Skolinspektionens kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen ett utvecklingsområde. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen någon redovisning men kan ge framåtsyftande kommentarer i beslutet.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att kvalitetskriterierna uppfylls vid Tveta friskola i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver i sin analys av skolenhetens resultat sätta dessa i relation till de förutsättningar lärarna får och till undervisningens genomförande och utifrån denna analys besluta om åtgärder kopplade till utvecklingsbehoven.

Undervisning

Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn och lärarna behöver anpassa undervisningen i innehåll och arbetssätt så att samtliga elever blir stimulerade och utmanade utifrån sina individuella förutsättningar för att nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling.

Trygghet och studiero

Skolan arbetar i låg utsträckning så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver tillsammans med lärarna utveckla ett medvetet gemensamt arbete med att skapa trygghet på skolan. Arbetet behöver byggas på en analys av hur elevernas trygghet påverkar lärandet.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i omdömen och betyg ges i flera delar, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver följa upp lärarnas bedömning och betygssättning för att identifiera eventuella avvikelser och analysera vad dessa beror på samt ge samtliga undervisande lärare förutsättningar att kunna kvalitetssäkra sina omdömen och betyg.

Huvudmannens styrning och stöd

Huvudmannen stödjer i flera delar skolenhetens arbete med att ge eleverna en god och likvärdig utbildning, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Huvudmannen behöver göra självständiga analyser av verksamheten vid skolenheten som underlag inför beslut om utvecklingsinsatser, oberoende av rektor.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den **2024-12-13** redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redovisningen skickas via e-post, till dokument.goteborg@skolinspektionen.se, eller per post till, Skolinspektionen, Skolinspektionen, Box 2320, 40315 Göteborg.

Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 2023:7782) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömning

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömning för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-6 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn på Tveta friskola leder och styr i flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområden finns.

Den sammanfattande motiveringen till Skolinspektionens bedömning är följande. Rektorn organiserar för att ett lärande sker i kollegiet men möjligheten för lärarna att samverka, där även elevhälsan är involverad, sker i mindre grad. Gällande ansvar och roller som finns på skolenheten är dessa kommunicerade och tydliga från rektorn och skolans arbets- och förhållningssätt tillämpas av alla lärare. Nya och obehöriga lärare får stöd i sitt arbete av rektorn och arbetslag. Vidare framkommer att rektorn har kännedom om hur vissa resultat ser ut utifrån ett könsperspektiv men att rektorn inte leder och styr något strategiskt jämställdhetsarbete på skolenheten. Rektorn skapar sig en bild av verksamheten genom att bland annat följa upp skolenhetens kunskapsresultat och resultat gällande trygghet samt hur undervisningen bedrivs. Rektorns analys av resultaten kan dock utvecklas så att eventuella utvecklingsbehov framkommer och kan åtgärdas.

Ledning och organisation

Skolinspektionens granskning visar att rektorn skapat en organisation som till viss del ger lärarna förutsättningar att samverka och att det sker ett visst lärande som ger avtryck i undervisningen. I granskningen framkommer att rektorn tydligt kommunicerat ansvar, mandat och roller som finns på skolenheten. Enligt inskickad dokumentation och intervjuer träffas lärarna varje vecka i olika konstellationer, såsom till exempel i arbetslag och arbetsplatsträffar, enligt ett rullande schema. Lärarna berättar att de till viss del samverkar kring elevrelaterade frågor och utveckling av undervisningen vid olika möten. Protokoll förs vid till exempel arbetslagsmötena, så att rektorn kan följa upp vad som avhandlats i efterhand. Dock framgår att representanter för elevhälsan såsom specialpedagog inte har möjlighet att samverka kring undervisningen med lärarna fortlöpande under läsåret. Den samverkan som sker mellan lärare och specialpedagog är begränsad till att följa upp enskilda elevers behov av extra anpassningar och särskilt stöd och handlar inte om att utveckla undervisningen generellt. Försteläraren leder den kompetensutveckling som sker på skolan vilket sker med Skolverkets material Läslyftet, för att öka måluppfyllelsen i läsning och skrivning. Vidare följer rektorn upp att det sker ett lärande i kollegiet. Det framkommer även att rektorn har samlat skolans gemensamma arbets- och förhållningssätt i ett dokument, som går igenom i arbetslagen i samband med varje terminsstart. Rektorn följer också upp att rutinerna efterlevs. Det framkommer även att rektorn ser till att obehöriga och nya lärare får introduktion och stöd av rektorn och av arbetslag.

Jämställdhetsarbete

Av granskningen framkommer att det på skolenheten saknas ett strategiskt arbete gällande jämställdhet som styrs av rektorn. Av intervjuer och inskickat material framkommer att rektorn visserligen har kännedom om hur till exempel elevernas kunskapsresultat ser ut utifrån ett könsperspektiv men i övrigt har inte någon styrning av jämställdhetsarbetet. Även om det i skolans dokument Likabehandlingsplan mot kränkande behandling nämns att all personal ska ha ett normmedvetet förhållningssätt finns inte några rekommendationer om hur detta ska utövas. Enskilda lärare eller arbetslag arbetar med jämställdhetsfrågor i undervisningen utifrån det centrala innehållet i ämnena. Man har på skolenheten i nuläget inte några övergripande aktiva åtgärder inplanerade gällande jämställdhet. Skolinspektionen rekommenderar att rektorn påbörjar ett jämställdhetsarbete genom att kartlägga hur verksamheten bedrivs för att alla elever oavsett könstillhörighet ska ges samma förutsättningar att lära och utvecklas.

Uppföljning och analys

Skolinspektionens granskning visar att rektorn till viss del skapar sig en bild av verksamheten genom att följa upp resultat. Av inskickat material och intervjuer framgår exempelvis att elevernas kunskapsresultat följs upp två gånger per läsår och att rektorn sammanställer till exempel hur resultaten ser ut uppdelat på årskurser och kön. Rektorn har identifierat ett behov av att arbeta fram ett årshjul för hur kartläggningsmaterial ska användas för att synliggöra elevernas måluppfyllelse tydligare. Tryggheten på skolenheten följs upp genom bland annat Skolinspektionens elevenkät samt en egen trivselenkät som genomförs en gång per termin. Rektorn uppger att hen följer upp undervisningen exempelvis genom lektionsbesök och även att värdegrundsarbetet inkluderas i undervisningen.

Av Skolinspektionens granskning framgår att rektorns analys av resultaten behöver utvecklas så att utvecklingsåtgärder och fördelning av resurser blir tydligare och möter de behov som finns på skolenheten. Rektorn har tillsammans med lärare identifierat utvecklingsområde med till exempel läsning men orsaksanalysen till varför resultaten ser ut som det gör är inte utredd och klarlagd. Rektorn berättar att hen har riktat åtgärder i svenska och lästräning efter att det framkommit att vissa elever inte knäckt läskoden i årskurs 1 och att måluppfyllelsen blivit lägre. Rektorn redogör för att det görs en viss jämförande analys av resultat i vissa ämnen men det framkommer inte att rektorn väger in undervisningens genomförande eller de förutsättningar som getts lärarna i analysen, och det sker inte heller av resultat i alla ämnen.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver i sin analys av skolenhetens resultat sätta dessa i relation till de förutsättningar lärarna får och till undervisningens genomförande och utifrån denna analys besluta om åtgärder kopplade till utvecklingsbehoven.

Skolinspektionens granskning visar att rektorn förvisso följer upp resultat i verksamheten och gör vissa jämförande analyser, men att rektorn i begränsad utsträckning sätter resultaten i relation till undervisningens genomförande och de förutsättningar som råder på skolenheten. Rektorn skaffar sig en bild av undervisningen genom att göra lektionsbesök men denna information används inte i den analys som rektorn gör. Detta gör att det saknas analys där bakomliggande orsaker till resultaten identifieras, som visar på både framgångsfaktorer och utvecklingsbehov i alla ämnen, vilket medför det att finns en risk att eventuella utvecklingsområden förbises.

Av skollagen framgår att rektorn ansvarar för att på skolenhetsnivå systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp, analysera och utveckla utbildningen. Rektorn behöver således följa upp elevernas resultat, undervisningens genomförande och förutsättningar för undervisningens genomförande för att skaffa sig ett underlag för analys. Med utgångspunkt i orsaksanalysen behöver rektorn vidare besluta om och genomföra utvecklingsåtgärder. Att utgå från orsaksanalysen innebär att insatserna är behovsanpassade för skolenhetens verksamhet.

Skolinspektionen rekommenderar att rektorn utvecklar analysen av skolans resultat genom att analysera hur olika resultat samvarierar med den undervisning som bedrivs samt andra förutsättningar som skolan har i samtliga ämnen. Variationer och skillnader mellan elevgrupper, klasser, ämnen och kön behöver belysas och sättas i relation till undervisningens kvalitet samt andra förutsättningar för undervisningens genomförande. Det är viktigt att söka förklaringar och orsaker till varför måluppfyllelsen ser ut som den gör och synliggöra vilka åtgärder man bör vidta för att förbättra resultaten. Analysen bör således ge en bild av både vilka framgångsfaktorer och utvecklingsbehov som finns. Rektorn behöver även fatta beslut om utvecklingsinsatser som ska genomföras, utifrån de behov man uppmärksammat, och tillsammans med personalen följa upp att dessa får avsedd effekt. Att utgå ifrån orsaksanalysen innebär att insatserna är behovsanpassade för skolans verksamhet. Insatserna kan därmed också utjämna eventuella skillnader inom skolan, mellan lärare, ämnen och årskurser.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 2 och 5 §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Rättigheter och skyldigheter, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 5 Kursplaner

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Den sammanfattande motiveringen till Skolinspektionens bedömning är följande. Lärarna bedriver till viss del en strukturerad undervisning som innehåller variation i både arbetssätt och arbetsformer och som innehåller ett aktivt lärarstöd. Eleverna ges till viss del möjligheter till inflytande och kan påverka undervisningen men ges färre möjligheter att utvärdera undervisningen. Eleverna ges möjlighet att reflektera kring

sitt eget lärande. Undervisningen anpassas till viss del till elevernas behov och förutsättningar men lärarna arbetar i mindre utsträckning för att stärka elevernas självförtroende och motivation att lära.

Struktur, variation och aktivt lärarstöd

I Skolinspektionens granskning framkommer att undervisningen till viss del är varierad, strukturerad samt innehåller ett lärarstöd. Av inskickad dokumentation, intervjuer och lektionsobservationer framkommer att majoriteten av lärarna leder undervisningen så att eleverna förstår vad de ska arbeta med och kommer igång med skolarbetet. Lärarna skriver arbetsgången för lektionen på tavlan där de förklarar för alla elever vad lektionerna innehåller och hur eleverna ska arbeta. Enligt både rektorn och elevhälsan ska alla lärare på skolan arbeta med tydliggörande pedagogik som till exempel med bildstöd där lektionens innehåll framgår och använda timetimer. Lärarna uppger att arbetssätten kan varieras på lektionerna, som till exempel genom att eleverna både får muntliga och skriftliga arbetsuppgifter. Några av lärarna beskriver även att elever kan få genomföra olika praktiska moment, se på film och arbeta både enskilt, i par eller i grupp. På flera observationer ger lärarna ett riktat lärarstöd genom att fånga upp de elever som behöver hjälp för att komma igång efter den gemensamma genomgången, dock sker det inte på alla besökta lektioner. Lärarna beskriver i varierande grad syftet med lektionsinnehållet, för att eleverna ska få en större förståelse varför de ska arbeta med det som lektionen innehåller. Några lärare beskriver att frågorna, "vad, hur och varför" alltid är en del av lektionen. Vidare uppger lärarna att de uppmuntrar eleverna att vara med i samtal om vad de ska lära sig genom till exempel resonerande genomgångar i dialog med eleverna eller med att fånga elevernas tankar och färdigheter i tankekartor på White boarden.

Elevernas delaktighet i sitt eget lärande och i undervisningen

Granskningen visar att lärarna till viss del möjliggör för eleverna att vara delaktiga och ha ett inflytande i undervisningen, men ges färre möjligheter att utvärdera undervisningen. Eleverna ges möjlighet att reflektera över sitt eget lärande. Av intervjuer och observationer framkommer till exempel att eleverna kan få visst inflytande på arbetssätt och redovisningsformer. Några lärare använder sig av tankekartor för att fånga elevernas kunskaper och intressen samt ta reda på hur eleverna vill arbeta på lektionerna. Både lärare och elever säger dock att de inte utvärderar undervisningen och det används inte som ett sätt för att öka elevernas inflytande på undervisningen. Huruvida eleverna får möjlighet att reflektera över sitt eget lärande så ser det olika ut beroende på vilken lärare det gäller, exempelvis får eleverna svara på frågor, både efter en skoldag, men också inför utvecklingssamtalen. I någon klass skriver eleverna veckobrev där de sammanfattar vad de lärt sig, ett annat

exempel är att eleverna skriver veckodagbok där de beskriver olika arbetsmoment och där läraren ställt frågor om vad de lärt sig.

Motivation, stimulans och anpassning

Granskningen visar att lärarna till viss del utformar och anpassar undervisningens innehåll och arbetssätt efter de behov som eleverna har och att de arbetar för att stärka elevernas självförtroende och motivation för att lära. Av inskickade dokument och intervjuer framgår att lärarna har positiva förväntningar på eleverna. Enligt rektorn sker flera insatser för att stärka elevmotivationen och skapa en mer positiv skolmiljö för eleverna bland annat till exempel med tydliggörande pedagogik. Dock framkommer att lärarna endast till viss del anpassar undervisningen efter elevernas behov. Lärarna beskriver att undervisningen möter elevernas behov genom innehåll och arbetssätt, och att de använder sig av digitala lärverktyg för att anpassa undervisningen. Dock visar granskningen att flera av lärarna utgår från en planering för alla elever i klassen vilket gör att uppgifter och arbetssätt inte anpassas till de enskilda elevernas förutsättningar och behov. I Skolenkäten för 2023 som lärare besvarat framgår att eleverna i lägre grad får den hjälp som de behöver och inte heller får arbeta med utmanande uppgifter. Enligt rektorn framkom detta även i huvudmannens enkät. Rektorn uppger att de tidigare på skolan har anordnat en grupp för elever som behöver mer utmaningar i matematik men att det inte finns under nuvarande läsår.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn och lärarna behöver anpassa undervisningen i innehåll och arbetssätt så att samtliga elever blir stimulerade och utmanade utifrån sina individuella förutsättningar för att nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling.

Skolinspektionens granskning visar på att inte alla elever får möjlighet till anpassning, stimulans och motivation. Lärarna anpassar till viss del undervisningen efter elevernas behov men de behöver stöd i att utveckla detta arbete för att möta elevernas behov.

Enligt skollagen ska hänsyn tas till elevers olika behov. Elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.

Skolinspektionen rekommenderar att lärarna utifrån en kartläggning av elevernas förutsättningar och behov ser till att eleverna ges en undervisning som utgår från vad eleverna behöver av ledning och stimulans. Lärarna behöver, under ledning av rektorn, skapa en flexibel undervisning, där alla elever oavsett var de befinner sig i sin

kunskapsutveckling, får arbeta med ett utmanande innehåll på lämplig nivå. Alla elever ska få möta en individanpassad undervisning där det finns möjlighet att arbeta med ett utmanande innehåll utifrån elevens förutsättningar. Lärarna behöver också uppmärksamma och vidta åtgärder om elever redan i ett tidigt skede av utbildningen får otillräckligt med stimulans. Det finns då en överhängande risk att deras intresse och nyfikenhet för skolarbetet avtar, vilket kan medföra en sämre kunskapsutveckling. Genom att samtliga elever får möjlighet att få uppgifter och aktiviteter som utvecklar och utmanar deras tänkande bör förutsättningar för elevernas intresse och motivation för skolarbetet öka.

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 2 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan arbetar i låg utsträckning så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete, men utvecklingsområden finns.

Den sammanfattande motiveringen till Skolinspektionens bedömning är följande. Kartläggning och analys av elevernas trygghet kan utvecklas för att adekvata insatser ska kunna vidtas. Vissa förebyggande insatser sker dock för att skapa trygghet. Till viss del finns ett samlat förebyggande arbete, där eleverna är delaktiga, för att skapa studiero.

Arbete för trygghet

Granskningen visar att kartläggning och analys av elevernas trygghet kan utvecklas för att adekvata insatser ska kunna vidtas. Vissa förebyggande insatser sker dock för att skapa trygghet. Av inskickade dokument och intervjuer framgår att kartläggning av hur eleverna upplever tryggheten på skolan sker men inte på ett systematiskt sätt. Visserligen kartläggs elevernas upplevelse av trygghet på olika sätt till exempel genom hälso-samtal, genom elevrådet, inför utvecklingssamtal och via händelserapporter, genom trivselenkät samt genom Skolenkäten som genomförs vartannat år. Resultaten av kartläggningarna sammanställs dock inte och ger inte en tillräcklig bild av hur eleverna upplever tryggheten på skolan, vilket gör att det inte heller kan användas som underlag för ändamålsenliga åtgärder. Rektorn uppger att de påbörjat ett arbete med att

skapa en trygghetsenkät både för eleverna på låg- och mellanstadiet, och att resultaten sedan kommer att analyseras övergripande och systematiskt. Flera elever säger att de känner sig otrygga på skolenheten men är osäkra på om det gäller alla elever på skolan. Både rektorn, lärarna och eleverna berättar att det alltid finns minst tre vuxna närvarande bland eleverna på rasterna, eftersom eleverna påtalat att det finns behov av det. Både rektorn och lärarna beskriver att de gjort insatser i elevgrupper och arbetar med klassernas arbetsklimat och att de till viss del kommit till rätta med den otrygghet som funnits. Skolan har även en årlig tradition vid uppstart vars syfte är att arbeta för att skapa trygghet i klasserna och mellan eleverna i de olika årskurserna. Gällande trygghet på nätet så berättar lärarna att de undervisar om nätetik för att stärka elevernas kunskaper kring trygghet på nätet. De berättar att de även fått arbeta åtgärdade efter en uppkommen händelse rörande kränkning på nätet under innevarande läsår. Eleverna berättar att de pratar om nätmobbning på skolan och att de även sett på filmer på lektioner om nätmobbning.

Studiero och lugn miljö

Granskningen visar att det till viss del finns ett samlat förebyggande arbete, där eleverna är delaktiga, för att skapa studiero. I intervjuer med rektorn, lärarna och elevhälsan framkommer att de till viss del vidtar åtgärder för att skapa studiero och en lugn skolmiljö men att det finns ett fortsatt utvecklingsbehov kring elevernas skolmiljö. Merparten av lärarna arbetar förebyggande med att skapa studiero genom klassrumsregler och en tydlig lektionsstruktur. Både rektorn och lärarna beskriver att de arbetar med att skapa ett gemensamt förhållningssätt med fokus på ledarskap i klassrummet för att skapa struktur och bidra till studiero. Eleverna engageras till viss del i arbetet med studiero genom att de får komma med förslag och påverka vad som ska gälla i klassrummet. Enligt rektorn diskuterar elevrådet studieron på lektionerna. Även om lärarna arbetar förebyggande för studiero genom till exempel bestämda platser eller lugn musik innan uppstart av dagen, så saknar lärarna ett gemensamt förhållningssätt gällande hur man ska agera när studieron brister på lektionerna.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver tillsammans med lärarna utveckla ett medvetet gemensamt arbete med att skapa trygghet på skolan. Arbetet behöver byggas på en analys av hur elevernas trygghet påverkar lärandet.

Skolinspektionens granskning visar att det saknas ett gemensamt systematiskt arbete för att skapa trygghet och där både kartläggning, analys och insatser finns i ett

kontinuerligt och systematisk arbete. Visserligen har skolan vidtagit vissa åtgärder men det framkommer att det krävs ytterligare insatser för att skapa trygghet.

Enligt skollagen ska utbildningen utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. I skolans främjande och förebyggande arbete kring trygghet och studiero ska elevhälsans olika professioner medverka. Det är skolans, och ytterst rektorns, ansvar att skapa en sådan skolmiljö.

Skolinspektionen rekommenderar därför att lärarna och elevhälsan under ledning av rektorn i högre grad kartlägger och analyserar elevernas upplevelse av trygghet. En sådan kartläggning kan bestå av flera olika delar, som till exempel trygghetsvandringar, genom enkäter och samtal både i grupp och med enskilda elever. Rektorn behöver se till att eleverna inkluderas och är delaktiga i arbetet och att deras upplevelser av trygghet och även studiero fångas upp samt skapa forum för lärarna att diskutera trygghet för att skapa en samsyn i lärarkollegiet. Det som framkommer genom kartläggningen och analysen bör leda till insatser som möter de behov som framkommit.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20 a § skollagen

9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen

Lgr22, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i omdömen och betyg ges i låg utsträckning, och utvecklingsområden finns.

Den sammanfattande motiveringen till Skolinspektionens bedömning är att rektorn i begränsad utsträckning följer upp och analyserar att lärarna gör likvärdiga bedömningar och sätter likvärdiga betyg. Rektorn för till viss del diskussioner med lärarna i enstaka ämnen utifrån analyser och vidtar åtgärder i de fall omotiverade avvikelser förekommer. Rektorn ger vissa, men inte tillräckliga, förutsättningar för att lärarna regelbundet ska kunna samverka med varandra och kvalitetssäkra bedömningar, omdömen och betyg. Rektorn ser i mindre utsträckning till att lärarna använder sig av olika metoder och bedömningsunderlag för att göra likvärdiga bedömningar.

Diskussion och analys av omdömen och betyg

Av Skolinspektionens granskning framgår att rektorn organiserat ett system för att följa upp och analysera omdömen och betygssättning, men att det endast sker i

enstaka ämnen. Av intervjuer framkommer att rektorn identifierar avvikelser i bedömningar i vissa ämnen och gör en analys när avvikande resultat framträder genom att samtala med berörd lärare. Rektorn säger att hen följer upp resultaten på nationella prov, Skolverkets bedömningsstöd och kartläggningsmaterial som genomförs i svenska, matematik och engelska. Rektorn använder dessa resultat för att synliggöra skillnader mellan dessa och elevernas måloppfyllelse. Det genomförs dock ingen uppföljning av bedömningar eller betyg i andra ämnen.

Kvalitetssäkring av omdömen och betyg

Skolinspektionens granskning visar att rektorn möjliggör för lärarna att kvalitetssäkra sina omdömen och bedömningar i svenska, matematik och engelska men inte när det gäller andra ämnen. Av intervjuer framkommer att lärarna samarbetar i mindre grad med varandra kring bedömningar och omdömen i andra ämnen än svenska, matematik och engelska då rektorn inte skapat förutsättningar för detta arbete genom att tydliggöra när det ska ske. Det framgår att rektorn organiserar sambedömning av de nationella proven med flera lärare på skolan men att kvalitetssäkring och sambedömning i andra årskurser och andra ämnen endast sker om lärarna själva har behov och organiserar så att så sker. Lärare i praktisk-estetiska ämnen har svårt att samverka med andra lärare när det gäller bedömningar eftersom de saknar ämneskollegor. I Skolenkäten 2023 framkom även att lärarna angivit att de samverkar i låg grad på skolan. När det gäller att anordna bedömningssituationer och värdera olika underlags tyngd i bedömning och betygsättning sker det vissa diskussioner men detta arbete är inte systematiskt och inte initierat av rektorn.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver följa upp lärarnas bedömning och betygssättning för att identifiera eventuella avvikelser och analysera vad dessa beror på samt ge samtliga undervisande lärare förutsättningar att kunna kvalitetssäkra sina omdömen och betyg.

Skolinspektionens granskning visar att rektorn endast i svenska, matematik och engelska följer upp avvikelser i bedömningar. Rektorn har inte heller skapat förutsättningar för lärarna att kvalitetssäkra sina bedömningar förutom när det gäller bedömningar av nationella prov.

Enligt skollagen ska rektorn se till att omdömen och betyg sätts i enlighet med skollagen och andra författningar. Vidare framgår av läroplanen att rektorn som

pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal har det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen. Enligt Skolverkets allmänna råd bör rektorn skapa förutsättningar för att främja lärarnas arbete med att sätta rättvisa och likvärdiga betyg. Det innebär att se till att lärarna får tid och möjlighet att tillsammans med kollegor diskutera hur de allsidigt kan utvärdera elevernas kunskaper vid betygssättningen, hur de kan utforma ändamålsenliga bedömningssituationer och hur de kan bedöma elevprestationer.

Skolinspektionen rekommenderar att rektorn ger samtliga lärare förutsättningar att samverka i syfte att kvalitetssäkra sina omdömen och bedömningar. Detta bör ske med tydlig struktur för möten, innehåll och dokumentation. Arbetet behöver i första hand inrikta sig på att lärarna tillsammans tolkar styrdokumentet för att nå en samsyn och likvärdighet gällande elevernas kunskaper i relation till kriterier för bedömning och i förhållande till respektive årskurs. Även annat material som Skolverket producerat bör användas som diskussionsunderlag som till exempel kommentarmaterial och bedömningsstöd för att förstå och tolka styrdokumentet rättvisande. Lärarna behöver också resonera om olika bedömningssituationer, diskutera bedömning av elevarbeten samt hur det samlade underlaget bedöms. Detta gäller i samtliga ämnen, och för att nå en likvärdighet inom skolenheten innebär det också att lärarna från olika årskurser behöver diskutera tillsammans. Lärarna behöver även ges möjlighet att samverka med lärare från andra skolor som har ansvar för samma årskurser och ämnen som de själva. Genom en ökad samverkan ökar också förutsättningarna för likvärdiga bedömningar.

Huvudmannens styrning och stöd

Författningsstöd

2 kap. 2, 8 a, 13, 18 och 34–35 §§, 4 kap. 7–8 §§ skollagen

3 kap. 1 och 4 §§, 5 kap. 1 § kommunallagen

Lgr 22, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Huvudmannen styr och stödjer låg utsträckningskolenhetens arbete med att ge eleverna en god och likvärdig utbildning, men utvecklingsområden finns.

Den sammanfattande motiveringen till Skolinspektionens bedömning är följande. Huvudmannen har tydliga rutiner för att hantera klagomål och kränkingsanmälningar som ses över årligen. Rutinerna har även tydliggjorts för elever och vårdnadshavare. Huvudmannen bedriver till viss del ett långsiktigt arbete för det ska finnas förutsättningar att bedriva en god undervisning, dock saknas specialpedagogisk kompetens i tillräcklig utsträckning för att stötta eleverna att nå målen samt samverka med lärarna för att utveckla undervisningen. Huvudmannen ger till viss del rektorn ett

behovsanpassat stöd. Huvudmannen, som har det övergripande ansvaret för utbildningen, gör dock inga självständiga analyser av verksamheten oberoende av rektorn.

Oberoende aktör vid klagomål och kränkingsanmälningar

Av granskningen framkommer att huvudmannen har rutiner för att agera som en oberoende aktör vid anmälningar om kränkningar och klagomål. I intervjuer och inskickat material beskrivs hur rutinen för skolan och huvudmannens agerande vid kränkande behandling tydliggörs för vårdnadshavare via skolans hemsida. Huvudmannen redogör även för rutinen om kränkande behandling under föräldramöten och på skolråd varje läsår. Vårdnadshavare får också information hur förfarandet är när det sker en kränkning och att vårdnadshavare har möjlighet att vända sig direkt till huvudman för klagomål. Huvudmannen ger exempel på klagomål som varit riktat mot rektorn och hur de har agerat självständigt och aktivt där man genomfört utredning och insatser. Huvudmannen uppger vidare att de har sett vissa mönster gällande kränkningarnas art och även åtgärdat dem med till exempel fler rastvärdar.

Behovsanpassat stöd till rektorn

Skolinspektionens granskning visar att huvudmannen visserligen har ett nära samarbete med rektorn men att det till viss del saknas ett reellt arbete där huvudman ger rektorn råd och stöd i olika frågor. Av intervjuer och inskickad dokumentation från huvudmannen framkommer att huvudmannen och rektorn träffas på utskottsmöten och även har kontakt på daglig basis. Huvudmannen har genom samarbetet en kännedom om både rektorns och skolverksamhetens behov, men det handlar dock mest om information från rektorn till huvudman. Rektorn är nöjd med det stöd hen får och uppger att hen i nuläget inte är i behov av någon speciell kompetensutveckling i syfte att utveckla rektorsrollen. Även om rektorn är nöjd med det stöd hen får och att hen deltar på styrelsemöten när det handlar om större förändringar i verksamheten så framgår inte att huvudmannen ger ett nödvändigt stöd till rektorn utifrån de specifika förhållandena som råder på skolenheten. Exempelvis har rektorn inte någon kollega eller annan skolenhet att samverka med för att kunna utveckla verksamheten.

Långsiktighet och systematik avseende förutsättningar för god undervisning

Skolinspektionens granskning visar att huvudmannen till viss del arbetar systematiskt och långsiktigt i syfte att skolan ska ha goda förutsättningar att bedriva en bra skolverksamhet. Enligt inskickad dokumentation och intervjuer beskriver huvudmannen att skolan har ändamålsenliga lokaler och att man kontinuerligt följer upp lokalernas

skick och arbetsmiljön varje år. Vidare beskriver huvudmannen att skolan har tidsenliga lärmiljöer och att skolans digitala verktyg följs upp och förnyas löpande varje år. Huvudmannen uppger vidare att de anställer utbildad personal när så är möjligt, men det går inte alltid att få legitimerad personal även om annonserar efter behöriga lärare. Det framkommer dock inte att det finns någon kompetensförsörjningsplan för hur de ska kunna behålla och rekrytera utbildad och kompetent personal. Även om huvudmannen säger att de ger möjlighet för personal som behöver och vill kompetensutveckla sig framgår inte att de har en strategi för att personal till exempel ska uppnå behörighet i de ämnen de undervisar i. I granskningen framgår också att lärarna i mindre grad har möjlighet till samverkan med specialpedagog och därigenom få specialpedagogiskt stöd för att utveckla undervisningen och möjliggöra för en högre måluppfyllelse hos eleverna.

Självständig aktör, roller och ansvarsfördelning

Skolinspektionens granskning visar att huvudmannen inte gör självständiga bedömningar om verksamheten och inte heller agerar som en självständig aktör. Av inskickade dokument och intervjuer framgår att huvudmannen i stor utsträckning förlitar sig på rektorn som en garant för att verksamheten genomförs i enlighet med de nationella målen. Det framgår att rektorn och biträdande rektor en gång i månaden informerar styrelsen om arbetet på skolan vad gäller resultat, trygghet, studiero och organisation. Huvudmannen säger att de inte gör några självständiga bedömningar av elevernas kunskapsutveckling, inte heller gör de en kritisk granskning och analys av de skolresultat som tagits fram, utan att de enbart tar del av rektorns analys och uppföljning. Vidare framkommer att det utvecklingsarbete, Läslyftet, som nu är aktuellt på skolenheten, har huvudmannen inte heller gjort någon självständig analys om att det skulle vara relevant. Huvudmannen säger att de litar på rektorns uppföljning av resultat, analys och framtagna åtgärder. Även om huvudmannen har stort förtroende för rektorn så tar huvudmannen inte ett självständigt och övergripande ansvar för utbildningens kvalitet.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Huvudmannen behöver göra självständiga analyser av verksamheten vid skolenheten som underlag inför beslut om utvecklingsinsatser, oberoende av rektor.

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen behöver utveckla sin uppföljning av skolenhetens verksamhet. Huvudmannen behöver skapa ett bredare underlag för en

självständig analys av verksamheten och utifrån dessa underlag utveckla sin analys och fatta beslut om utvecklingsåtgärder.

Enligt skollagen ska varje huvudman inom skolväsendet på huvudmannanivå systematiskt och kontinuerligt planera och följa upp utbildningen, analysera orsakerna till uppföljningens resultat och utifrån analysen genomföra insatser i syfte att utveckla utbildningen. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i denna lag och i andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls. Det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras.

Skolinspektionen rekommenderar att huvudmannen utvecklar arbetet med att göra självständiga analyser oberoende av rektorn. Det innebär att de behöver analysera underlag av olika resultat, undervisningens genomförande och lärarnas förutsättningar och elevhälsans stöd i verksamheten för att kunna göra egna bedömningar av kvaliteten i verksamheten. Huvudmannen behöver således även kritiskt granska och analysera den uppföljning av resultat som tagits fram av rektorn och diskutera om den analys och de utvecklingsåtgärder som rektorn har beslutat om och genomfört på skolenheten är adekvata, eller om huvudmannen gör andra bedömningar utifrån de egna självständiga analyser och bedömningar som de gjort. Det är viktigt att huvudmannen gör en egen bedömning och förhåller sig självständigt till den uppföljning och analys som exempelvis rektorn tagit fram vid läsårsstart utifrån föregående läsår och som ligger till grund för skolans arbets- och utvecklingsorganisation innevarande läsår.

På Skolinspektionens vägnar

X Maria Larsson

Beslutsfattare

Signerat av: Maria Larsson

X Gunilla Feiff

Föredragande

Signerat av: Gunilla Feiff

Bilaga 1: Underlag för bedömning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- 6 lektionsobservationer.
- 2 gruppintervjuer med elever.
- 2 gruppintervjuer med lärare.
- En gruppintervju med skolans elevhälsa.
- En intervju med rektor.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska granska vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal punkter. Dessa punkter beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorn lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning präglas utbildningen av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet i omdömen och betyg? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Bedömningsområde 5: I vilken utsträckning styr och stödjer huvudmannen skolenhetens arbete med att ge eleverna en god och likvärdig utbildning i en trygg miljö? I detta område granskas hur huvudmannen arbetar med att vara en självständig aktör i arbetet mot att nå de nationella målen.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen besökte skolenheten den 30 januari- 1 februari 2024. Besöket genomfördes av utredare Camilla Ekman och Gunilla Feiff. Tveta friskola är en enskild skolenhet med Tveta friskola ekonomisk förening, som huvudman. Skolenheten ligger i Säfte kommun och har 75 elever i årskurserna 1-6. Skolenheten leds av en rektor med stöd av en biträdande rektor.

Bilaga 3: Redovisningsformulär

Redovisningsformulär för vidtagna åtgärder med anledning av utvecklingsområden i planerad kvalitetsgranskning på *Tveta friskola* i Säfle kommun

Detta formulär kan användas som stöd för er när ni redovisar hur ni har arbetat med de utvecklingsområden som Skolinspektionen har identifierat i samband med den planerade kvalitetsgranskningen.

Redovisningen av vidtagna åtgärder ska fastställas av huvudmannen.

En viktig del i Skolinspektionens arbete är att ta del av elevernas synpunkter om sin skolsituation i våra utredningar. Vi skulle därför vilja veta om ni återkopplat vårt beslut till eleverna och i så fall på vilket sätt?

Formulär för huvudmannens redovisning

Utvecklingsområde 1: Rektorn behöver i sin analys av skolenhetens resultat sätta dessa i relation till de förutsättningar lärarna får och till undervisningens genomförande och utifrån denna analys besluta om åtgärder kopplade till utvecklingsbehoven i samtliga ämnen.
Redovisa vilka åtgärder som genomförts:
Beskriv hur verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet sedan åtgärderna vidtagits:
Vilka utvärderingsmetoder har ni använt i er uppföljning?
Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras:
Utvecklingsområde 2: Rektorn och lärarna behöver anpassa undervisningen i innehåll och arbetssätt så att samtliga elever blir stimulerade och

utmanade utifrån sina individuella förutsättningar för att nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling.
Redovisa vilka åtgärder som genomförts:
Beskriv hur verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet sedan åtgärderna vidtagits:
Vilka utvärderingsmetoder har ni använt i er uppföljning?
Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras:
Utvecklingsområde 3: Rektorn behöver tillsammans med lärarna utveckla ett medvetet gemensamt arbete med att skapa trygghet på skolan. Arbetet behöver byggas på en analys av hur elevernas trygghet påverkar lärandet.
Redovisa vilka åtgärder som genomförts:
Beskriv hur verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet sedan åtgärderna vidtagits:
Vilka utvärderingsmetoder har ni använt i er uppföljning?
Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras:
Utvecklingsområde 4: Rektorn behöver följa upp lärarnas bedömning och betygssättning för att identifiera eventuella avvikelser och analysera vad dessa beror på samt ge samtliga undervisande lärare förutsättningar att kunna kvalitetssäkra sina omdömen och betyg.
Redovisa vilka åtgärder som genomförts:

Beskriv hur verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet sedan åtgärderna vidtagits:
Vilka utvärderingsmetoder har ni använt i er uppföljning?
Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras:
• Utvecklingsområde 5: Huvudmannen behöver göra självständiga analyser av verksamheten vid skolenheten som underlag inför beslut om utvecklingsinsatser, oberoende av rektor.
Redovisa vilka åtgärder som genomförts:
Beskriv hur verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet sedan åtgärderna vidtagits:
Vilka utvärderingsmetoder har ni använt i er uppföljning?
Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras: